

LATVIJAS ARHĪVI

JAUNĀKĀ LITERATŪRA

ARHĪVI

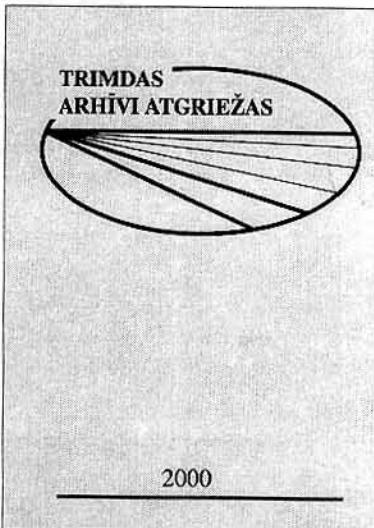
Trimdas arhīvi atgriežas: Uzzīnu krājums /
Sast. A. Mjurka, A. Gūtmane, G. Švītiņš;
priekšv. aut. M. Brancis. – Rīga: Latvijas
Valsts arhīvs, 2000. – 2. d. – 100 lpp.

ISBN 99-849063-9-6

1996. gadā klājā nāca uzzīnu krājuma pirmā daļa. Kopš tā laika trimdas dokumentu kolekcija Latvijas Valsts arhīvā ir ievērojami papildinājusies, tādēļ radās nepieciešamība veidot krājuma otro daļu, kurā apkopta informācija par jauniegūtajiem materiāliem. Par nozīmīgākajām trimdas dokumentu krātuvēm Latvijā ir izveidojies Latvijas Valsts arhīvs, Latvijas Akadēmiskā bibliotēka, Latvijas Nacionālā bibliotēka, Raiņa Literatūras un mākslas vēstures muzejs, liels skaits trimdas grāmatu nonākušas arī Rīgas Centrālajā bibliotēkā.

Krājumā apkopotas ziņas par arhīvu, bibliotēku, izglītības iestāžu, muzeju materiāliem, kas atspoguļo trimdas dzīvi. Tajās iekļauta informācija par to sastāvu, saturu, skaitu un dāvinātājiem.

Krājums ir noderīgs palīgs arhīvistiem, bibliotekāriem, muzeju darbiniekiem, pētniekiem, kā arī studentiem.

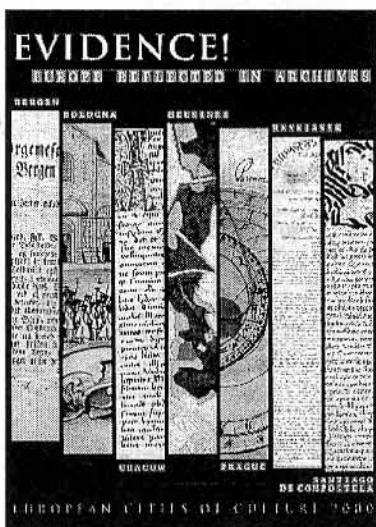
Михайлов Олег Александрович. Электронные документы в архивах: Проблемы приема. Обеспечение сохранности и использование (Аналитический обзор зарубежного и отечественного опыта). – Москва: Диалог-МГУ, 2000. – 2-е изд., доп. – 325 с.

ISBN 5-89209-546-0

Grāmatā apkopota plaša informācija par elektroniskajiem dokumentiem, to pieņemšanu arhīvu glabāšanā, iztirzātas elektroniskās informācijās saglabāšanas un izmantošanas problēmas. Analizētas gan elektronisko dokumentu priekšrocības, gan to trūkumi salīdzinājumā ar tradicionālajiem papīra dokumentiem.

sistēma. Piemēros izmantotā informācija ir samērā jauna – tā aptver 1995.-1998. gada periodu. Grāmatai ir arī vairāki pielikumi: mašīnlasāmo dokumentu arhīvu ekspertīzes secinājumi UNESCO RAMP studiju ietvaros veiktajos pētījumos; ASV Nacionālā arhīva 1994. gadā pieņemtās rekomendācijas darbam ar elektroniskajiem dokumentiem; Krievijas automatizētās arhīvu sistēmas apraksts; informācija par arhīviem internetā.

municipālajiem arhīviem un atspoguļo pilsētu ikdienas dzīvi dažādos laikos un dažādos rakursos. Katram dokumentam pievienots paskaidrojuma teksts, kas raksturo gan konkrēto dokumentu, gan īsumā attiecīgās situācijas vēsturisko aspektu.

Materiāls sakārtots pa tēmām nodaļās. Atsevišķa nodaļa veltīta dokumentu un mikrofilmu digitalizācijai, aplūkota šī procesa būtība un tehnoloģija, kvalitātes prasības un standarti mikrofilmēšanai un digitalizācijai. Nākamajās nodaļās skaidrots, kas ir hiperteksts, ekspertu sistēmas, multimediju sistēmas, pilnā teksta datubāzes, datu pārraides tīkli, globālais sakaru tīkls Internet. Analizētas gan vairākas Krievijas arhīvu automatizētās sistēmas, gan arī ASV, Francijas, Japānas, Eiropas Savienības valstu pieredze. Grāmatā liela uzmanība pievērsta arī likumdošanas problēmām saistībā ar elektroniskajiem dokumentiem un arhīviem, intelektuālā īpašuma aizsardzībai un autortiesībām. Materiāla izklāstu papildina piemēri, galvenokārt ASV pieredze un Krievijas kosmiskā centra dokumentācijas automatizētā

Evidence! Europe Reflected in Archives. – Santiago de Compostela: Agencia Gráfica Gallega, 2000. – 291 p.: il. – (European Cities of Culture 2000).

ISBN 84-607-0146-8

Septiņu Eiropas kultūras galvaspilsētu (Bergena, Boloņa, Helsinki, Krakova, Prāga, Reikjavika un Santjago de Kompostela) kopīga grezna un informatīvi bagāta arhīvu dokumentu publikācija, kurā teksts publicēts angļu, čehu, somu, islandiešu, itāļu, norvēģu, poļu un spāņu valodā. Tajā ir ap 300 dokumentu attēlu, kurus kā visvērtīgākos un interesantākos izvēlējušies attiecīgās pilsētas arhīvu speciālisti – sākot no 13. gadsimta pergamentiem un beidzot ar 20. gadsimta beigu fotouzņēmumiem. Visi dokumenti ņemti galvenokārt no

Nobeigumā pievienotas arī ziņas par šo septiņu pilsētu municipālajiem arhīviem – adreses, telefoni, pieņemšanas laiki un ūss arhīvā glabāto dokumentu apskats.

Publikācijas mērķis, kā uzsvērts ievadā, ir parādīt kopīgo un atšķirīgo dažādu Eiropas pilsētu kultūrā. Tādēļ grāmata sadalīta divās nodaļās – pirmā veltīta katras pilsētas īpatnībām, bet otrā atspoguļo kopējo visās pilsētās, līdz ar to – kopējās iezīmes Eiropas kultūras mantojumā.

Grāmatas veidotāji atgādina, ka negrasās izdevumu pasludināt par Eiropas pilsētu svarīgāko dokumentu pilnīgu publikāciju, bet drīzāk interpretēt to kā bagātīgā municipālo arhīvu krājuma atsevišķus akcentus – jo jebkurš dokuments var stāstīt savu stāstu. Par sniegu un ledu Helsinkos, par naudas mijēju brālību Santjago de Kompostelā, par Boloņas torņiem, par Krakovas kapu aprūpi, par pīlu barošanu Reikjavikā. Dokumenti ir dažādi, un galvenais, kas grāmatā vērtīgs, – šīs dažādības atspoguļojums un priekšstata iezīmēšana par arhīvu kā neatņemamu kultūras vērtības sastāvdaļu.

ARHĪVU ŽURNĀLI

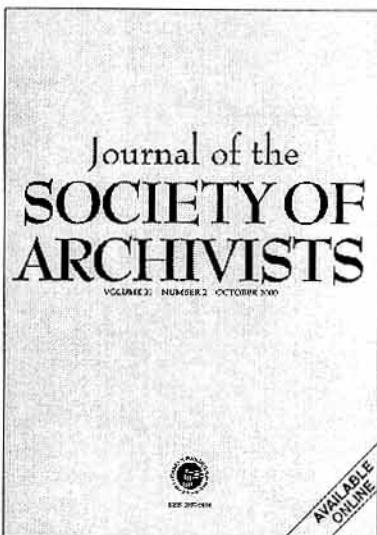
Journal of the Society of Archivists. – 2000. – Vol. 21. – N 2. – Oxford: Carfax Publishing, Taylor & Francis Ltd, 2000. – P. 147–256.

ISSN 0037-9816

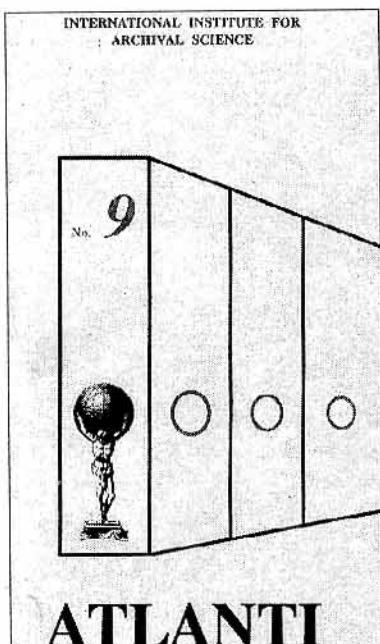
Apvienotās karalistes un Īrijas arhīvistu biedrības žurnāla jaunākajā numurā (tas iznāk divas reizes gadā) aplūkotas dažādas tēmas, no kurām liela daļa ir aktuālas arī Latvijas arhīvistiem.

Viens no rakstiem, kura autors ir Austrālijas Nacionālā arhīva darbinieks Teds Lings (*T. Ling*), veltīts literatūrā maz aprakstītai, taču Latvijas arhīviem ļoti aktuālai problēmai, kas droši vien vēl kādu laiku būs svarīga, – arhīva fiziskai pārvietošanai uz citām telpām. Rakstā formulēti sīki izstrādāti padomi, atsaucoties uz savu praktisko pieredzi. Akcentēta nepieciešamība galveno uzsvaru šādā pasākumā likt uz darbu plānošanu un dokumentu sagatavošanu pārvešanai. Aplūkoti galvenie principi, sagatavojot dažāda veida dokumentus (ieskaitot audiovizuālos) pārvešanai, kontroles nodrošināšana pārvešanas laikā un dokumentu izvietošanas problēmas jaunajās telpās. Nobeigumā konstatēts: "Rūpīga plānošana, detaļu ievērošana un labu sakaru nodrošinājums pirms pārvešanas, tās laikā un pēc tam nosaka visu."

Interesants ir raksts, kura autore ir Britu bibliotēkas Manuscriptu nodaļas speciāliste Reičela Stakdeila (*R. Stockdale*), par mūsdienīgas uzziņu sistēmas veidošanu Britu bibliotēkas Manuscriptu nodaļā – līdz šim eksistējušo daudzveidīgo

katalogu apzināšanu un salīdzināšanu ar oriģināldokumentiem, jaunās, datorizētās uzziņu sistēmas projektu, tā metodoloģiju, pašreizējos sasniegumus un nākotnes ieceres. Dokumentu saglabāšanas izpratnē vērtīgs ir Vēsturisko manuskriptu komisijas (Londona) darbinieka Kristofera Kičinga (*C. Kitching*) raksts par starptautiskā standarta attīstību un papildinājumiem šajā jomā, kur aplūkotas dokumentu glabātavu standartprasības, ugunsdrošības sistēmu nepieciešamība un aizsardzība pret gaismas iedarbību. Šajā žurnālā numurā rodami arī citi interesenti materiāli, kā arī jaunākās literatūras apskats.

Atlanti. – Maribor: International Institute for Archival Science, Regional Archives Maribor, 1999. – N 9. – 194 p.: il.

ISSN 1318 - 0134

Žurnāls iznāk reizi gadā Slovēnijā. Tā veidotājs ir Starptautiskais arhivistikas zinātnes institūts un Mariboras reģionālais arhīvs. Šis numurs veltīts divām tēmām. Pirmajā daļā no dažādiem viedokļiem aplūkota vizuālo materiālu saglabāšana arhīvos. Raksti pārsvārā veltīti tieši fotodokumentu saglabāšanas problēmām. Šeit var gūt pieredzi par fotogrāfiju saglabāšanas un konservācijas jautājumiem Vācijā, Ungārijā, Izraēlā, Slovākijā. Taču ir atsevišķi darbi, kas pievēršas citiem vizuālo dokumentu veidiem, – Itālijas arhivists Ugo Kova (*U. Cova*) aplūkojis savas valsts arhīvu praksi kartogrāfisko dokumentu saglabāšanā un izmantošanā. Savukārt Slovēnijas pārstāvis Martins Modrušans (*M. Modrušan*) iztirzājis ikonogrāfisko arhīvu saglabāšanas problēmas, kā arī to vērtības noteikšanu un iekļaušanu uzziņu sistēmā, lai

nodrošinātu arhīvu pieejamību izmantotājiem (ar ikonogrāfiskajiem dokumentiem saprotot zīmējumus, grafikas, miniatūras u.c. dokumentus, kas ietver attēlu). Šo materiālu papildina arī Mariboras reģionālā arhīva ikonogrāfisko dokumentu publikācija.

Otrā daļa veltīta ļoti aktuālai tēmai – jauno informācijas tehnoloģiju (IT) ietekmei uz arhīvu uzziņu sistēmām. Itālijas, Vācijas, Izraēlas un Ungārijas speciālisti atzīmē IT izmantošanas nepieciešamību un iespējamās problēmas arhīvu uzziņu sistēmas pilnveidošanā. Latvijas arhīvistus varētu ieinteresēt kaimiņu lietuviešu Vēstures arhīva speciālistes Gaļinas Baranovas un Arhīvu departamenta pārstāves Ulles Damasickienes sagatavotais pārskats par IT ietekmi uz Lietuvas arhīvu uzziņu sistēmas koncepciju, kā arī Krievijas arhīvista Mihaila Larina sniegtais ieskats Krievijas valsts arhīvos pielietotajās jaunajās informācijas tehnoloģijās. Šīs nodalas kopējo ievirzi, šķiet, visskaidrāk formulējis Starptautiskās arhīvu padomes bijušais vadītājs Čārlzs Kečkemeti: "Uz jautājumu: "Vai kompjūters nogalinās arhīvu?" jāatbild ar skaidru NĒ. Bet .. elektroniskajām tehnoloģijām un papīram tuvākajā nākotnē joprojām būs jāsadzīvo." Žurnālam pievienots arī jaunākās literatūras saraksts arhīvu saglabāšanas un jauno tehnoloģiju jautājumos.